

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Sacramentalis

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

X. De effectibus sacramenti Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42272

De effectibus sacramenti Eucharistie.

RESOLUTIO I. *Eucharistia per se primam gratiam non confert, sed tantum per accidens: habet tamen vim preservandi à mortalibus.*] PRIMA PARS patet ex supradictis, quia Eucharistia instituta est per modum cibi: at cibus non vivificat mortuum, ergo Eucharistia per se non dat vitam animæ mortuæ, quod fit per primam gratiam sanctificantem, *Confirmatur*, nam si per Eucharistiam conferretur prima gratia, Ecclesia non repelleret à communione eos, qui peccati mortalis sunt rei, sicut eis non denegat sacramentum Baptismi, aut Pœnitentiæ.

Secunda pars suadetur: nam si quis ad Eucharistiam accedat, probabiliter putans se esse in statu gratiæ, cū tamen sit in peccato mortali, & aliunde verè sit attritus de peccatis quæ commisit, in ea hypothesi prima gratia illi confertur per Eucharistiam; quia sacramenta novæ legis ita à Christo sunt instituta, ut vi sua, non spectato merito operantis conferant gratiam, si suscipiantur sine obice. At qui modo prædicto communicat, non ponit obicem gratiæ, cū non peccet in ea susceptione; & aliunde per attritionem sufficienter animum avertat à peccato lethali. Quidni ergo sumptione Eucharistiæ primam recipiet gratiam?

Dices 1. Eucharistia datur per modum cibi: at cibus nunquam mortuum vivificat. *Respondeo* minorem falsam esse de cibo spirituali, qui in eo distinguitur à materiali, quod materialis non vivit, adeoque nunquam tribuit vitam homini mortuo: ac spiritualis cibus Eucharistiæ non modo vivit, sed etiam ipsum auctorem vitæ continet; quare potest justificare animas peccatorum, qui bona fide eum sumunt, cum dispositione prædicta.

Dices 2. Ex doctrina istâ confundi distinctionem illam

illam valde receptam, de Sacramentis vivorum, & mortuorum. Nam dicendum erit baptismum, & poenitentiam esse non modo sacramenta mortuorum, sed etiam vivorum: contra verò Eucharistiam, & alia quatuor sacramenta, esse non tantum sacramenta vivorum, sed etiam mortuorum. *Respondeo* distinctionem illam semper ratam manere, si ut par est intelligatur; nam ad summum dici potest, ex nostra assertionem sequi baptismum, & poenitentiam esse per se sacramenta mortuorum, per accidens vivorum. Alia autem sacramenta esse per se sacramenta vivorum, per accidens mortuorum; quòd minimè absurdum est.

Tertia pars sumitur ex Concilio Tridentino *sess. 13. cap. 2.* ubi docetur, Eucharistiam esse institutam ut antidotum, quo à peccatis mortalibus præservamur. Hæc autem præservatio fit primò per gratiam habitualement, vi Eucharistiæ ex opere operato infusam; secundò & maximè, per varia auxilia, quibus Deus mentem illuminat, & voluntatem accendit, cum id opus est ad tentationem superandam, & peccatum mortale cavendum. Tertiò per externam protectionem qua arcentur Dæmones, aut occasiones amoventur, quæ in peccatum inducere possunt.

RESOLUTIO II. *Eucharistia per se confert gratiam secundam, seu augmentum gratiæ.*] Ita habetur in Concilio Florent. *in instruct. Armenor.* & in Trident. *sess. 13. cap. 2.* Ratio autem sumitur ex prædictis: nam Eucharistia cum sit sacramentum novæ legis, hoc habet commune cum aliis sacramentis, ut gratiam habitualement per se, & ex propria institutione conferat: at non confert gratiam primam, nisi per accidens: ergo secundam per se conferre debet. *Confirmatur*, nam Eucharistia instituta est per modum cibi; atqui cibus materialis nutrit corpus, & ad illius augmentum conducit. Ergo Eucharistia cum sit cibus spiritualis, nutrit animam per augmentum

h sanctifi-

sanctificantis gratiæ. Denique Eucharistia inter sacramenta vivorum numerari solet, quod signum est eam in suscipiente supponere gratiam, ac proinde ad augmentum gratiæ institutam esse.

Sed hinc *notandum* est unum discrimen inter Eucharistiam, & cibum materiale: & aliud inter ipsam, & sacramenta alia vivorum, quæ ad augmentum gratiæ sunt instituta. Nam cibus corporalis, etsi semper nutriat, quamdiu vivens existit, non tamen semper illi dat incrementum; quia viventia tandem attingunt terminum accretionis, ultra quem non amplius augentur. At verò Eucharistia non tantum confert ad nutritionem spiritualem hominis, sed etiam augmentum spirituale semper illi confert. Quod certe nemini absurdum videri debet: nam si per bona opera, justi indies magis ac magis sanctificantur, & in gratia crescunt: quid mirum, si ille qui ritè dispositus, sæpe accedit ad Eucharistiam, crescit quotidie in sanctitate, & justitia apud Deum?

In hoc autem differt Eucharistia ab aliis sacramentis vivorum, quod etsi gratia sanctificans ab omnibus producta, sit ejusdem rationis; finis tamen illorum est diversus, ac proinde varia auxilia quæ suo tempore conferuntur ad ejusmodi fines assequendos, & ad quæ homo jus aliquod acquirit, quando sacramenta ipsa suscipit, ut alias monuimus. Hinc docet S. Thom. 3. p. 9. 79. art. 1. ad 1. in Confirmatione augeri, & perfici gratiam ad persistendum contra exteriores impugnationes inimicorum Christi: per hoc autem sacramentum augeri gratiam, & perfici spiritualem vitam, ad hoc ut homo in seipso perfectus existat, per conjunctionem ad Deum.

Nota Eucharistiam conferre augmentum gratiæ sumentis, etsi ille actuali devotione præditus non sit: qui enim sic accedit, non ponit obicem augmento gratiæ; quia alias cum distractione actuali Eucharistiam accipiens, per se loquendo peccaret mortaliter, quod omnino incredibile est. Accedit, quod
actua-

DE EUCHARISTIA. CAP. X. 171

actualem devotionem necessariam esse ad Eucharistiae effectum, id neque colligi potest ex praecepto aliquo positivo, cum tale praeceptum nullibi extet; neque ex ipsa institutione talis sacramenti, quatenus institutum est per modum cibi, quo anima nutritur: ista enim nutritio fieri potest per augmentum gratiae habitualis, ex vi & efficacia ipsius sacramenti, etsi non concurrat ulla operatio vitalis ex parte suscipientis: ut manifestum est exemplo parvulorum, qui sunt capaces effectus hujus sacramenti, etsi per actua-lem devotionem ad illum se praeparare nequeant.

RESOLUTIO III. *Eucharistia confert augmentum gratiae quando sumitur, seu manducatur, non autem post ipsam sumptionem.*] PRIMA PARS colligitur ex verbis illis Joan. 6. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo. Ratio autem est, quia cum Eucharistia sit sacramentum permanens, & habens totam suam vim ante usum, operari debet quando applicatur suscipienti; censetur autem illi proprie applicari, quando ab illo comeditur: ergo in ipsa manducatione gratiam producit. Neque ulla ratio est, cur effectus differri debeat usque ad finem manducationis.

Dices, in aliis sacramentis non conferri gratiam, nisi finita susceptione: & idem dicendum de Eucharistia. Respondeo negando consequentiam: nam sacramentum operari non potest, antequam perfectum sit, quia operati sequitur esse: quare cum reliqua sacramenta quae in usu consistunt, non sint perfecta nisi finita sufficienti susceptione, non mirum est quod non nisi tunc operentur. At verò Eucharistia cum sit sacramentum permanens, & quoad suam essentiam independens ab usu, & prius illo, operatur cum debite suscipienti applicatur: quod tunc proprie fit, quando ab illo comeditur.

Secunda pars probatur, tum quia sacramenta gratiam producant tantum, quando iis utimur, seu in ipso usu actuali: at non utimur Eucharistia, quando

species remanent in stomacho ; sed tantum quando eam sumimus, seu manducamus : tum quia si Eucharistia gratiam produceret, quamdiu est in stomacho, sequeretur utilius esse per se loquendo, sumere majorem hostiam, quàm minorem: & plures, quàm unam : quia quo major est hostia, eò diutius illa manet in stomacho : & consequenter virtus productiva gratiæ longiori tempore in eo perseverat.

Dices 1. Absurdum esse dicere, Christum esse veluti otiosum, quamdiu est in stomacho. Verùm hoc refellitur, quia cùm Christus in ipsa manducatione gratiam produxerit, jam obtinuit effectum ad quem institutum est hoc sacramentum ; adeoque dici non potest, quòd postea otiosè sub speciebus maneat? quemadmodum non est otiosè, etsi ibi nihil corporaliter videat, vel audiat.

Dices 2. Sententiam nostræ oppositam, esse aptissimam ad excitandos homines ad devotionem, & reverentiam exhibendam huic sacramento: saltem eo tempore quo in ipsis permanet, propter spem majoris fructus. *Respondeo* homines ad devotionem, & reverentiam esse excitandos, iis proponendo quæ vera sunt, & certa. At certissimum est, Christum remanere sub speciebus, quamdiu incorruptæ permanent. Et hoc satis est ut homo efficaciter moveatur ad reverentiam huic sacramento exhibendam: quâdiu probabiliter purat, species nondum esse consumptas. Præsentia etiam Christi potest objectivè in eo excitare devotionem actualem, ex qua majorem gratiæ fructum percipiat ex opere operantis, quod satis est.

RESOLUTIO IV. *Dua species sive ejusdem, sive diversa rationis separatim sumptæ in eadem communionem, non plus gratiæ conferunt ex operato, quam una.* PRIOR PARS PROBATUR, quia licet sumptio posterioris hostiæ sit physicè distincta à sumptione prioris, moraliter tamen censetur una & eadem manducatio

ducatio cum illa. Quare non major utriusque effectus respondet, quam si altera tantum sumeretur.

Confirmatur: nam si duæ ejusdem hostiæ partes divisæ, simul sumantur: non major tribuitur gratia, quàm si tantum una formula sumeretur: ut docet S. Thom. 9. 79. art. 7. ad 3. & cum eo alii Theologi. Ergo si separatim in eadem communione sumantur, non majorem producent effectum, quàm si altera tantum reciperetur: gratia enim non est promissa præcisè speciebus, sed manducationi: quare ubi una tantum est moraliter manducatio seu communio, unus est effectus, etsi plures sint & distinctæ species. Sicut vice versa ubi diversæ sunt sumptiones seu communiones diversi sunt effectus, etsi sumptiones illæ fiant ex diversis ejusdem speciei partibus.

Nota gratiam in dicto casu non conferri per partes, sed totam simul, sicut dum unica species sumitur. Quod enim plures partes ejusdem speciei successivè sumantur, hoc non obstat quin moraliter sit unica sumptio, etsi physicè tot sint sumptiones, quot partes distinctis temporibus sumuntur. Aliunde verò gratia quantumlibet intensa in instanti produci potest, Quare nulla ratio est, cur effectus in unica sumptione non perficiatur.

Investigabit aliquis, quænam sit illa sumptio in qua gratia confertur, an prima, an secunda. *Respondeo* gratiam dari in prima sumptione. *Ratio* est, quia gratia promittitur sumenti Eucharistiam: ergo gratia illi conferri debet. *Confirmatur,* nam in illa parte est integra, & efficax causa gratiæ: ergo statim atque applicatur subjecto ritè disposito, effectum producit. Sequela patet, quia sacramenta operantur ad modum agentium naturalium, & gratiam producant in subjecto non ponente obicem.

Posterior pars sequitur ex dictis, quia etsi sumptio speciei vini, physicè distinguatur à sumptione speciei panis; moraliter tamen est eadem sumptio, & eadem

communio: ergo non major debetur effectus pro utraque sumptione, quàm pro earum altera.

Confirmatur, nam qui simul, aut successivè sumit in eadem communione, duas species ejusdem rationis, non percipit plus gratiæ ex opere operato, quàm si unam tantùm speciem reciperet, ut ante ostensum est. Ergo quando species panis & vini sumuntur per modum unius communionis, non intensior conferitur gratia, quàm si una tantum ex illis speciebus sumeretur.

Dices non sequi, quia dum sumuntur plures, verbi causâ, species panis, sumitur tantùm cibus: at verò dum sumuntur species panis & vini, fit perfectum convivium, consistens in cibo & potu: Quare sicut cibus & potus magis nutriunt, quàm cibus solus: ita species panis & vini majus gratiæ augmentum conferunt, quàm sola species panis.

Retorqueo argumentum, Duo cibi magis nutriunt per se loquendo, quàm unus: at duæ hostiæ sunt duo cibi; ergo magis per se nutriunt, quàm una; ergo majorem gratiam conferunt. Si ergo Adversarii non admittunt consequentiam, eò quòd licèt duæ hostiæ physicè sint duo cibi; moraliter tamen se habent per modum unius, quatenus sumuntur in eadem communione. Pari modo, licèt cibus, & potus magis per se nutriant, quàm cibus solus, aut potus solus; tamen quando in eadem communione sumuntur simul species panis & vini, ea non magis nutriunt, quàm si altera tantum ex illis usurparetur. Quia nimirum unica est sumptio, cui unicus indivisibilis effectus respondet.

RESOLUTIO V. *Eucharistia delet peccata venialia ex opere operato.*] Patet ex Concilio Trident. sess. 13. cap. 2. ubi dicitur, hoc sacramentum esse antidotum quo liberamur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præservamur: per culpas enim quotidianas intelliguntur sine dubio peccata venialia.

Notandum.

DE EUCHARISTIA. CAP. X. 175

Notandum autem hoc non ita debere intelligi, ut Eucharistia per seipsam immediatè remittat ejusmodi peccata, sed in primis mediante gratia habituali quam confert: quia hoc sacramentum institutum est per modum cibi, ut nutriat & vires reficiat; quare æquum est, ut gratia Eucharistica id in nobis reparet quod ex calore concupiscentiæ, per peccata venialia deperditur.

Deinde, mediantibus actibus charitatis, quos in nobis excitat per gratias actuales, quia Eucharistia cum sit sacramentum unionis, instituta est ut per ferventes actus charitatis, specialiter nos Deo conjungat; adeoque peccata venialia fervori charitatis opposita expellat.

Verùm contra priorem modum *objicies*, gratiam habitualement quantumvis intensam, posse consistere cum peccatis venialibus; adeoque non posse Eucharistiam excludere peccata venialia, mediante gratia habituali. *Respondeo* satis esse, quod gratiæ habituali sit adjuncta specialis condonatio Dei qua peccata venialia expellantur.

Contra posteriorem verò *objiciet*, remissionem peccatorum venialium factam per ferventes actus charitatis, non esse effectum sacramenti: cum fiat ex opere operantis. *Respondeo* actus charitatis esse ex opere operato, quatenus auxilia gratiæ per quæ producuntur, dantur ex opere operato, seu virtute sacramentiante suscepti. Quo fit, ut ipsa remissio peccatorum, quæ sequitur amorem Dei, dicatur etiam tribui ex opere operato.

RESOLUTIO VI. *Dici potest Eucharistiam habere vim remittendi pœnas temporales, peccatis remissis debitas; idque ex opere operato, & directe.*] PROBATUR ex dictis: nam cum Eucharistia habeat vim ex se, & ex opere operato excitandi in nobis actus charitatis, & per hos actus utpote valdè satisfactorios, remittatur pœna directè, & immediatè; quidni dicemus remissionem pœnæ competere Eucharistiæ

directè, & ex opere operato, quamquam non immediatè, sed mediatè?

Confirmatur, nam ex communi sententia Eucharistia remittit peccata venialia directè, & ex opere operato: neque tamen illa remittit, nisi mediante gratia habituali, aut actu charitatis, vel contritionis. Si ergo etiam remittit pœnas temporales, mediante ejusmodi actu; quæ ratio est cur non dicatur eas remittere directè, & ex opere operato?

Addo, valde probabile mihi videri, Eucharistiam, cum vim habeat delendi maculam ipsam peccati venialis habere etiam vim delendi aliquam saltem partem pœnæ, tali peccato debitæ. Illud enim videtur consentaneum, ut qui offensam alicui condonat, ei simul remittat aliquid pœnæ cui obstrictus erat. Quod intellige in hoc mundo: nam in alio culpæ quidem veniales delentur, non tamen propterea aliquid pœnæ ipsis debitæ remittitur; sed integra satisfactio in purgatorio facienda est, nisi aliunde pœna remittatur. Porro hic tantum agitur de Eucharistia ut sacramentum est: si enim spectetur ut sacrificium, Catholici omnes concedunt, eam habere vim remittendi pœnas temporales, iis pro quibus offertur. Qua de re infra.

CAPUT XI.

De Eucharistia, ut est sacrificium.

RESOLUTIO I. *In Missa offertur Deo sacrificium propriè dictum.*] EST DE FIDE, definita in Concilio Trident. *sess. 22. can. 1.* Probatur autem 1. nam oblatio panis & vini à Melchisedech Deo facta, fuit verum sacrificium, & figura oblationis quam Christus fecit instituens Eucharistiam in nocte cœnæ; & quam quotidie facit in Missa per Sacerdotes, ut Patres passim inculcant. Quare ut veritas figuræ respondeat, Christus per se in nocte cœnæ verum obtulit sacrificium, idemque per Sacerdotes quotidie in altari